

ACC. NR M. 15414: 1-8.

Landskap: Skåne Upptecknare: Elisabet Ernst
Härad: Ö. Göinge Berättare: Karl E. Svensson, Lönsboda
Socken: Örkensud Berättarens yrke: högvarnare
Uppteckningsår: 1960 Född år 1887 i Posthult, Örkensuds s.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND
—

Spånkonst tillverkning m. m. s. 1-8.

Skriv endast på denna sida.

När jag var tretton år gammal fick jag min första plats. Det var hos Korgmakaren Bengt Svelsson i Torslutt. Hos honom fick jag läsa mig yrket från början. Min far var träskomakare. Jag kunde fått hjälpa till hemma, men jag hade inget lust att bli träskomakare. Korgmakeryrket lockade, även om det fanns gott om korgmakare redan. Men man kunde det yrket både man ju skansen att komma utnärmlans. - Efter tre år på min första plats för jag till Birnbaum i Tyskland (nuvarande Polen) jag fick en plats hos korgmakaren Erik Persson från Haslutt, Östern. Det var mycket svårt med språket den första tiden. Det officiella språket

var typiska, men äldre personer talade oftast
bara polska. - Mitt arbete bestod i
att packa och lasta korgarna på en
kärra och dra denna till jämvägs-
stationen. Men jag fick även ibland
hjälpa till med fläkning och kylning.
Alla spån kylades för hand. Däremot
kunde Erik Persson både slårmaskin och
käftmaskin. Käftmaskinerna var
egentligen avsedda för kartongtillverkning,
men de soviska korgmakarna förstod
att använda dem för sin tillverkning.
När jag kom till Tyskland, kunde de
redan använda dem under ett kort
år. - Efter tre år i Birou vann, reste
jag till Swinemünde. Där fick jag plats
hos Frans Persson från Boalt. Det var år 1906.
Under de två åren jag arbetade hos

konom, hade han bara fem personer anställda.
Senare utvidgade han sin rörelse och
hade ända upp till tjugo arbetare i sin
verkstod. - År 1908 for jag till Uckermünde,
som ligger mellan Stettin och Swine-
münde. Där arbetade jag under tre år
hos Bengt Sörensen i hans verkstod.
Min bror August Sörensen och jag började
nu igen span korg till verkning i Ebers-
walde ~~år 1911~~ i Brandenburg år 1911.
Vi köpte en verkstod, som August
Petersen från Orkened hade köpt. Jag
insåg emellertid snart, att den rörelsen
inte kunde bli någon framtid för
os båda, utan jag överlämnade min
andel till Modem och sökte mig ut
på egen hand igen år 1914. Jag åkte
tillbaka till min gamle arbetsgivare i

Uckarminnes, men 1916 blev jag utvisad
ur landet. Jag kunde än vilja se
än göra krigstjänst och resa till
Sverige. Efter tre mån är i Tyskland åter-
vände jag då till Örneby. -

Man fick arbeta hårt i Tyskland,
17-18 timmar per dag var inget ovan-
ligt. Men man fick bättre betalt där
än i Sverige. I regel stannade de
arbetare inte mer än ett par år
hos de kejsarmakare. Man ville ju
pröva på nya arbeten för holländare och
även se sig om i landet. Jag lärde
mig att tala tyska flytande, men
jag kände flera som arbetat i Tyskland
utan att någonstans ha lärt sig språket.
- Till överlevningen bestod till största
delen av bärkeran, men även torrlagor

De svenska korgmakarna importerade
även oöppnade bårkogar från Östmenland,
då efterfrågan var som störst.

Mellan åren 1917-20 arbetade jag
som korgmakare hos Bröderna Jvarsson, Osby.
Men sedan blev jag gjordfärdhandlare.
Jag köpte upp spånkogar av korg-
makare i Östmenland och Sildal, dem i
utlandet. Det kallades för egen till-
bedering, men det var det ju inte.
Några gånger hade jag med mig litet
kännavaror i en korg. - Jag ville
meddela på slättarna i Östergötland och
Västergötland. Jag var ända uppe i
Västmanland och Värmland också.
På Högstalet var det en god mark-
nad där uppe, även om man märkte
en konkurrens med dalakorgarna var

större, där än någon annanstans. Jag
 besökte också Närke och Södermanland.
 I Halland ^{Valdemar} och ^{det} Boluslän var jämfrörelse-
 vis svårt att sälja. I Boluslän fanns
 det många fattiga kommuner, där
 jag inte kunde avyttra en korg.
 Jag bedömdes på olika sätt. Antingen
 cykelade jag omkring med korgarna,
 eller bar jag dem på ryggen.
 Korgarna släckade jag alltid i firog
 på järnvägen till det distrikt, där
 jag skulle sälja. Ofta tog jag själv
 häget dit och lät pollettera min
 cykel. Utan i bygderna fick jag
 be om nattlogi på gårdarna. Ibland
 var man mycket misstänksam mot
 den korgkalle som jag. Man trodde,
 att jag både var ohederlig och kunde
 lura!

När jag kom till en större plats tog jag alltid in på 'resande-rum'.

Under tio år sålde jag kegor, på (huvudsakligen torgheger) på detta sätt.

År 1930 började jag en egen fabrikation av spånkegor i Lönsköda. Tidvis har jag haft tio personer anställda. Jag lagar tonar det sig inte alls mer än de personer anställda, då lönelma är så höga. Vi har tillverkat nästan alla typer av spånkegor. Bärkegarna kallas för efter hur många stycken de kostade:

1 l = 2 stycken	20 l = 4 skillingar.
2 l = 3 stycken	
3 l = 4 stycken	
4-5 l = 5 stycken	
6 l = 8 stycken	
10 l = 10 stycken.	

Många, som tillhör den äldsta generationen
i dag, anger ^{ämnets} korgarnas storlek i
styver och inte i liter, som är
det vanliga nu.

Nu tillverkar jag bara frukt-
korgar. De går mycket lätt att avätta.
Korgmakaren Alfred Bengtsson var den
förste, som började tillverka den typen.
Han kom med mig modellen från Tyskland,
när han återvände till Örneke
omkring 1930. Han började inte till-
verka modellen förrän några år
senare.